

BILANCIA PO ROKU VLÁDY MATOVIČOVEJ JUNTY

- CZ24 News | 27. února 2021

SLOVENSKO: Nezvládnutá a arogantná komunikácia vlády, personálne čistky, účelové zmeny legislatívy, politicky motivovaná reforma justície vrátane pochybnej zmeny súdnej mapy, zneužívanie inštitútu kajúcnika, dlhodobé väznenie obvinených bez súdu... To je len malá ukážka z bohatej ponuky

Prešľapov a dôvodov na protesty je už príliš dlhý rad. Už to je rok, čo je pri moci poloprofesionálne kráľóvacie komando plagiátorov a daňových a iných podvodníkov, a to je príležitosť si trochu zrekapitulovať, čo za ten rok stihli.

Treba vopred povedať, že tento výpočet nebude ani náhodou úplný, pretože tých katastrof je tolko, kam sa len človek pozrie, že asi ani nie je v silách jednotlivca to celé odsledovať.

Za rok stihli urobiť viac škody ako všetky predošlé vlády dohromady

Začína sa to Ústavou SR. Matovičova „antikorupčná“ partička stihla kontroverzným spôsobom pobaštrngovať Ústavu a zmeniť viacero zákonov. To všetko bez verejnej diskusie, v bezdôvodne zrýchlennom legislatívnom konaní (v núdzovom stave!), napriek dôrazným

výhradám odbornej i laickej verejnosti voči tomu, že zmeny, ktoré sa zavádzajú, odporujú európskym štandardom, ako aj medzinárodne uznávaným právnym princípom.

Junta oklieštila právomoc Ústavného súdu SR tak, aby nemohol posudzovať súlad ústavných zákonov so samotnou ústavou. Posilnenie právomocí ústavného súdu bolo kedysi robené s cieľom posilniť demokraciu, vybalansovať systém brzd a protiváh v trojdelení moci na výkonnú, zákonodarnú a súdnu. Táto vládna moc však ide cielene presne opačným smerom, s evidentným zámerom túto rovnováhu narušiť.

Schválili ústavný zákon, ktorý umožňuje odvolať ktoréhokoľvek člena Súdnej rady pred koncom jeho funkčného obdobia, čo je príležitosť pre politickú moc ovplyvňovať rozhodnutia Súdnej rady. K tomu ešte nové pravidlá možného trestného stíhania sudcov, zavedenie nového trestného činu „**ohýbania práva**“ špeciálne pre sudcov, tým si títo ľudia vytvorili ďalší priestor na šikanovanie sudcov a politické zneužívanie justície.

„Skrátenká“ - spôsob ako obísť demokratickú diskusiu

Ku kvalite legislatívnych zmien a motivácii vládnej koalície k ich zavádzaniu sa zaujímavo vyjadril napríklad predseda Krajského súdu v Bratislave Boris Tóth:

„V zásade ide o politickú objednávku, bez akejkoľvek širšej diskusie. Prijatie takýchto zmien umožnilo momentálne obsadenie parlamentu. Nebolo predmetom diskusie ani mimo koaličného konsenzu, či v odbornej verejnosti. Nebudem ani osobitne spomínať, že tieto zmeny sa dejú v skrátенých legislatívnych režimoch, ktoré boli predmetom kľúčovej kritiky u predošlej vládnej garnitúry. Ospravedlnenie ‚lebo covid‘, nemusím komentovať.“

A to je práve jeden z problémov: samotný spôsob prijímania týchto zmien zákonov. **V prípade veľkej väčšiny z nich nie je žiadny dôvod ich prijímať v skrátенom legislatívnom konaní, pretože s koronakrízou vôbec nesúvisia.** Je to naozaj nebezpečná situácia: do parlamentu prišlo po voľbách 150 ľudí „z ulice“, z ktorých len minimum má právne vzdelanie, právnym témam vôbec nerozumie a odrazu sa majú vyjadrovať k odborným veciam. Ak neprebehne verejná a ani odborná diskusia a výsledok hlasovania je skôr politickým zápasom, tak vidíme, že parlament je schopný prijať prakticky čokoľvek.

Tóth to komentuje: **„Toto treba kritizovať, lebo používaný skrátенý legislatívny proces je v demokratickej krajine absolútne nežiaduci. Viem si predstaviť, že to niekomu takto môže vyhovovať, ale je to zlý, nebezpečný trend, ktorý treba odmietnuť.“**

Nekonečný núdzový stav - alebo režim plnokrvnej diktatúry?

V situácii, keď spoločnosť čelí síce nepríjemnému a pre veľa ľudí smrteľnému ochoreniu, ktorého charakteristika a šírenie je však už pomerne dobre odhadnuteľné, nie je núdzový stav nevyhnutný, pretože Úrad verejného zdravotníctva má aj iné možnosti ako situáciu riešiť. Núdzový stav je však

oblúbený spôsob diktátorov ako držať ľud v poslušnosti a strachu.

Asi aj preto – bez akejkoľvek verejnej a adekvátnej odbornej diskusie, napochytre, napriek protestom verejnosti aj odborníkov – koalícia prijala jeden z veľmi sporných zákonov: zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

Na snímke hlavný hygienik SR Ján Mikas

Jeho prijatiu predchádzala trápna zápleтка, keď cez Vianoce, aby to stihla, Matovičova junta ledva-ledva pozháňala svojich poslancov a hlavný hygienik musel pre tento účel vydať špeciálnu, škandalóznú vyhlášku, aby sa hlasovania mohli zúčastniť aj poslanci nakazení koronou.

Trapošina nad všetky trapošiny, ktorú dokonca ešte aj prezidentka, ktorá im inak kryje chrbát, okomentovala slovami: „**Účelové prispôsobovanie pravidiel je veľmi zlým signálom verejnosti a zdravotníkom.**“

Tento zákon, popri možnosti opakovane vyhlasovať núdzový stav v podstate donekonečna, upravuje aj obmedzenia nedotknuteľnosti osoby, jej súkromia a obmedzenia slobody pohybu a pobytu. Po novom je možné ľuďom uložiť pracovnú povinnosť na zabezpečenie služieb v sociálnej oblasti. Núdzový stav dáva vláde výnimočné právomoci a naopak, voči ľuďom je v určitých ohľadoch vyslovene drastický: za ukradnutú bagetu či nepovolený protest môžete ísť do väzenia na podobne dlhý čas ako nejaký multikultúrny obohacovač za znásilnenie či prepichnutie, za kopnutie policajta do členka môžete dostať doživotie.

Kladivo zvané Špecializovaný trestný súd

„Prísnu hmotnoprávnú legislatívu na Slovensku dopĺňa zvláštna procesná úprava, podľa ktorej o vybraných trestných činoch nerozhodujú všeobecné súdy, ale Špecializovaný trestný súd so sídlom v Pezinku. Táto špecifická procesná úprava má zaručiť, že sa najzávažnejšou trestnou činnosťou budú zaoberať odborne i eticky vysoko kvalifikovaní sudcovia. Nikdy som neveril na ,zvláštne a špecializované‘ tribunály či súdy. Takéto inštitúcie nie je možné vnímať ináč než ako barličku chybné fungujúcich procesných systémov,“ komentuje ďalšiu špecialitu slovenského právneho systému Lukáš Trojan, viceprezident Únie obhajcov ČR, podpredseda Kontrolnej rady Českej advokátskej komory.

Trojan uvádza Slovensko ako odstrašujúci príklad vývoja, ktorým by sa justícia nemala uberať. A hovorí, že samotná existencia takéhoto nástroja svedčí o nefunkčnosti sústavy a v horšom prípade na zjednodušenie ingerencie tretích subjektov, napríklad moci výkonnej do nestranného a nezávislého rozhodovania súdov.

Veľmi zaujímavou okolnosťou potom je, že takmer všetky naozaj podozrivé veľké kauzy na tomto súde akosi zvláštnou náhodou rozhoduje sudkyňa Pamela Záleská, blízka priateľka novinárky Moniky Tódovej, ktorá ďalšou neuveriteľnou náhodou má všetky pikantné informácie o dôležitých kauzách zvyčajne ako prvá, skôr než štátne orgány...

A aby to nebolo málo, do funkcie špeciálneho prokurátora prichádza kontroverzný (použijeme toto eufemistické slovo) politik, ktorý je vždy nejakým zvláštnym spôsobom namočený do najväčších prípadov politického zločinu na Slovensku: Gorila, Valko, Kuciakiáda, Kočneriáda, zmenky a teraz kauza Lučanský...

Ku „konšpiračným“ vysvetleniam týchto náhod Trojan hovorí: **„Je pritom úplne jedno, či sa tak reálne deje, alebo nie. Už samotné podozrenie na možné politické či mediálne ovplyvňovanie ,špecializovaných súdnych inštitúcií‘ je z hľadiska záujmu o ochranu právneho štátu varovné.“**

Nová súdna mapa - alebo plán veľkej personálnej čistky na súdoch?

Podstatou tzv. „reformy justície“, ktorú táto koalícia zavádza, je zmena súdnej mapy, čo je zmena počtu, štruktúry a umiestnenia súdov na Slovensku. Je to skvelá zámienka na odloženie nežiaducich sudcov „do závetria“ alebo úplné zbavenie sa ich - hoci platná európska norma hovorí, že sudca nesmie byť, až na špeciálne výnimky, bez súhlasu prekladaný do inej sudcovskej funkcie.

Na snímke Mária Kolíková

K tomu hovorí sudca Okresného súdu Bratislava II Patrik Števík: **„V skutočnosti slúži projekt zmeny súdnej mapy iba ako zámienka na ovládnutie súdnej moci cez menší počet predsedov súdov a cez hrozbu preradenia politicky neposlušných sudcov. Úplne diletantsky znie argument, že zmenou súdnej mapy sa popretrhajú korupčné väzby sudcov. Týmto pani Kolíková nedemokraticky uplatňuje princíp kolektívnej viny a zároveň si nevšimla, že vedeckotechnická revolúcia už prebehla.“**

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave a viceprezidentka Združenia sudcov Slovenska Ayše Pružinec Eren tvrdí: **„Zmena súdnej mapy, tak ako je odprezentovaná pani Kolíkovou, nemá žiadny potenciál zlepšiť situáciu v slovenskej justícii. Argumenty, ktorými odôvodňuje reformu súdnej mapy, znejú síce pre občanov impozantne, ale ide o populistické vyjadrenia, keďže sú v úplnom rozpore s existujúcou realitou na súdoch.“**

Sudca Boris Tóth k tomu dodáva: **„V zahraničí sa podobným snahám hovorí ‚court packing‘** (taká zmena počtu alebo zloženia sudcov na súde, ktorá ho robí viac nakloneným konkrétnym cieľom alebo ideológiám a zvyčajne prináša zvýšenie počtu kresiel na súde).“ A hovorí: „Tento zámer sa skrýva za nejaké údajné analýzy, lenže nie, tu neboli žiadne analýzy! Toto je zámer, ktorý sa tvári, že nejde o žiadnu veľkú reformu, že ide len o návrat k čomusi, čo tu už bolo – lenže takto, ako to je navrhované, to tu nikdy nebolo. Za účelom presadenia tohto plánu sa používa rétorika, ktorá je nepravdivá.“

Cieľ je očividný: totálne ovládnutie všetkých troch druhov moci v štáte

Ministerka spravodlivosti Mária Kolíková nikdy nepracovala na súde, teda o fungovaní súdov vie iba zvonka. Napriek tomu sa pustila do ambiciózneho projektu, akým je zmena súdnej mapy.

Števík k tomu hovorí: „**Jej argumenty sú neodborné, čoho dôkazom je aj jej odôvodnenie reformy špecializáciou súdov** – veď sudcovia na mnohých súdoch sú špecializovaní už roky. Amatérsky vyznieva aj argument, že ak budú pod jednou strechou sudcovia s rovnakou agendou, pomôže to k zvyšovaniu kvality rozhodovania. Usvedčuje to pani Kolíkovú z toho, že vôbec nepozná pomery v justícii a nepozná ani modus operandi sudcu. A pri zmene obvodov súdov pani Kolíková tradične nebrala ohľad ani na potreby občanov SR, ani na to, že aj sudcovia sú ľudské bytosti, ktoré majú svoje súkromie a potreby.“

Pružinec Eren hovorí, že reforma vôbec nezohľadňuje pripomienky medzinárodnej organizácie CEPEJ a varuje: „**Pani Kolíkovou prezentovaná nevyhnutnosť reformy justície za účelom očisty je šikovým výmyslom, pretože navrhované legislatívne zmeny s odstránením korupcie v justícii vôbec nesúvisia. Reforma justície, tak ako je prezentovaná pred verejnosťou, totiž vo svojom výsledku predstavuje deštrukciu súdnictva a degradáciu sudcov, resp. súdnej moci, a je absolútnym popretím zásady trojdelenia moci a poslúži iba ako nástroj na ovládnutie súdnej moci.**“

Sudkyňa Okresného súdu Bratislava I. Dana Jelinková Dudzíková zdôraznila, že „nová podoba súdnej mapy vznikala kdesi medzi štyrmi múrmi ministerstva, bez poctivej odbornej diskusie. Ministerka nás už de facto postavila pred hotovú vec. V novembri 2020 nám slúbila, že je to začiatok dialógu, ktorý sa nakoniec nekonal. Svoj sľub nedodrжала. Považujem za absolútne neprijateľné, aby sa takéto revolučné reformy prijímali v pandemickom období, za trvania núdzového stavu.“

Matovič: Je to mafia a my keď sa dostaneme k moci, všetkých ich zavrieme

Pamätáte sa? Pred voľbami predstavitelia dnešnej koalície o vtedajšom vedení štátu hovorili, že je to mafia, zločinecká organizácia, a že po príchode k moci ich všetkých pozatvárajú do väzenia. Táto ich snaha je zjavná: viacero ľudí bolo spektakulárne, pred kamerami zatknutých a uväznených.

Aby existoval nejaký oficiálny dôvod na tieto kroky, na tento účel slúži špeciálny inštitút tzv. kajúcnika: „**povedz nám, čo vieš na ľudí, ktorí nás zaujímajú, a ak to bude zaujímavé, tak ti možno skrátime alebo aj odpustíme trest.**“

Tóth vysvetľuje: „**Faktom je, že v našom práve tento inštitút je. Platia prípady, že aj kajúcnik vie objasniť trestnú činnosť a keby ste mu neponúkli výhodu, tak hovoriť nebude.**“

Varuje však, že musia byť dodržané štandardy demokratického štátu: „**Nesmie byť trestné stíhanie založené len na výpovedi kajúcnika, ktorý má ako páchatel trestnej činnosti motiváciu v možnosti nevznesenia obvinenia, či štátneho krytia. Tu je nutné postupovať nanajvýš opatrne, a to i v prípadoch ak je takýchto kajúcnikov viac.**“

Tieto prípady ešte prebiehajú, informácie o nich nie sú zverejnené, a tak je predčasné vynášať sudy, ale viacero zainteresovaných opatrne naznačuje podozrenie, že namiesto objektívnych kriminálnych

prípadoch by tu mohlo ísť aj o účelové politické čistky.

Smrť generála Lučanského: inde by už dávno padla vláda

Bývalý prezident Policajného zboru SR, generál Milan Lučanský, ktorý podľa názoru viacerých odborníkov mal správne byť vyšetrovaný na slobode, sa tiež údajne dostal do väzenia na základe udaní kajúcnikov. Nebol odsúdený, teda z právneho hľadiska bol stále nevinný, avšak za veľmi podivných okolností vo väzení zomrel.

Ilustračné foto

O tomto prípade koluje medzi ľuďmi neuveriteľné množstvo rôznych protichodných informácií, ale jedno je isté: celá situácia je krajne podozrivá. Jeho príbuzní, známi a mnohí ďalší ľudia, ktorí majú viac informácií, aj tie, ktoré sa ešte nesmú zverejňovať, keďže prebieha vyšetrovanie, sú presvedčení, že rozhodne nemohlo ísť ani o samovraždu, ani o nešťastnú náhodu. Keďže však súd ešte vec neuzavrel, ostane pri oficiálnej verzii, že spáchal samovraždu.

Lenže aj keby naozaj šlo o samovraždu, ide tu o prípad, ktorý by inde vo svete bol škandalom roka. Zhrňme si oficiálne prezentované fakty: generál, bývalý policajný prezident, vo väznici v Prešove v cele najprv nešťastnou náhodou spadol, vybil si oko a zlomil nadočnicovú kosť. V celkovej anestéze ho previezli do Ružomberka, kde spadol z vozíka, zranil si lebku vzadu na temene a upadol do bezvedomia. O tri týždne ho vyšetroval psychológ a zistil, že nemá samovražedné sklony. Ešte v ten deň spáchal samovraždu teplákovou bundou uviazanou o posteľ. Toto je oficiálna verzia, ktorú verejnosti s plnou vážnosťou prezentuje ministerstvo spravodlivosti vedené Máriou Kolíkovou.

Kolíková by mala podľa veľkej časti odbornej verejnosti na svoju funkciu rezignovať, nakoľko je za tento škandalózný prípad priamo politicky zodpovedná. Zbor väzenskej a justičnej stráže je totiž podriadený priamo ministrovi spravodlivosti.

Števík hovorí: „**V zmysle medzinárodných noriem a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je štát objektívne zodpovedný za životy a zdravie ľudí, ktorých pozbaví osobnej slobody. Štát v našich podmienkach reprezentuje vláda, konkrétne minister spravodlivosti.**“

Aj keby to nebodaj bola samovražda: situácia v slovenských väzniciach, ktorá samotná pôsobí na väzňov tak depresívne, že sa ich v roku 2020 až 41 pokúsilo o samovraždu, je sama osebe škandalom.

Slovenské väzenstvo - návrat do čias spred 70 rokov?

O situácii v slovenských väzniciach hovorí varovne aj Marica Pirošíková, bývalá dlhoročná ochrankyňa SR pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Upozorňuje, že rezort spravodlivosti už dlhé roky ignoruje odporúčania Európskeho výboru na zabránenie mučeniu a neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Ako to reálne vyzerá, to opisuje (mimochodom, už rok bez súdu väznený a podľa svojich slov nevinný) advokát Martin Ribár: „**23 hodín denne som zavretý na cele** s rozlohou 8m². Po odrátaní plochy „nábytku“ a WC zostávajú 3m² na pohyb. Hodinu denne môžem ísť na vychádzku - na strechu väznice - štyri steny, hore nebo, ktoré vidím cez zamrežovanú sieť. Vychádzkový koridor má cca 16 až 24 m². Ak by ste v takýchto podmienkach držali väčšieho psa, tak vás odsúdia za týranie zvierat.“

Taktiež možnosti komunikovania a návštev sú v slovenských väzniciach omnoho obmedzenejšie než tie, ktoré odporúčajú medzinárodné organizácie.

Povstanie slovenských sudcov

Aj na zvyčajne umiernených a rozvážnych sudcov toho už bolo priveľa. Mnohým ľuďom z brandže už „**praskli nervy**“. Medzi advokátmi, sudcami a ďalšími príslušníkmi právnických povolání sa otvorene hovorí o krokoch, ktorými by dali najavo svoju nespokojnosť. Zverejnená bola „**Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike**“, ktorú podpísalo takmer 430 členov súdnych orgánov, advokátov, akademikov a príslušníkov ďalších právnických profesií. Ešte predtým tu boli rôzne iné výzvy, otvorený list...

Situáciu niektoré médiá interpretujú ako „vzburu v justícii“. Signatári týchto výziev, petícií či otvorených listov unisono varujú, že na Slovensku je súčasnou vládnu mocou poškodzovaná demokracia a právny štát, je ohrozená rovnováha trojdelenia moci na výkonnú, zákonodarnú a súdnu.

A stovky sudcov odmietajú aj predsedu Súdnej rady SR Jána Mazáka, ktorý celkom zjavne pôsobí ako politická figúrka štátnej moci v justícii. Celkom sa „odkopal“, keď na list s oprávnenými výhradami Poradnej rady európskych sudcov pri Rade Európy (CCJE) odpovedal arogantným listom, v ktorom zhrnul veci v podstate tak, že u nás je všetko tak, ako má byť, CCJE je zle informovaná a zástupcu SR v CCJE, ktorý CCJE informoval, nechutným spôsobom osočil z pokusu o spoluprácu s tými, ktorí sú vo väzbe za vraždu Kuciaka a Kušnírovej.

Stovky sudcov podpísaných pod výzvami a otvoreným listom vyjadrili svoj názor na Mazáka takto:

„Za takéhoto stavu pôsobenia predsedu Súdnej rady SR musíme konštatovať, že nemá a ani nemôže mať našu dôveru.“

A čo občania? Ľudia uväznení v kovidovej pasci hľadajú do budúcnosti s obavami: čo ešte vymyslí Matovičovo mocenské komando? Aké zmeny ešte zavedie v rámci a pod zámienkou tejto podivnej koronavírusovej totality? Čo ešte urobí so slovenskou justíciou? Do volieb zostávajú ešte tri roky – za ten čas sa toho dá stihnúť naozaj veľa...

Autor: Ivan Lehotský